МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ З ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Галузі знань: 22 «Охорона здоров'я»

Складник освіти: післядипломна освіта, спеціалізація

Спеціальність: Рентгенологія

Попередня освіта: Лікарі загальної практики-сімейні лікарі, лікарі-педіатри, лікарі-терапевти; лікарі-рентгенологи; лікарі-радіологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю.

Професійна кваліфікація: лікар-спеціаліст

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ ЗДМФУ
Голова Вченої ради
_____ / проф. Юрій КОЛЕСНИК
(протокол № 5 від « 24 » грудня 2024 р)
Програма підготовки вводиться в дію з 25.12.2024 р.
_____ / проф. Юрій КОЛЕСНИК
(наказ № 447 від « 25 » грудня 2024 р

Запоріжжя 2024

ПЕРЕДМОВА

Програму підготовки з підвищення кваліфікації зі спеціальності **«Рентгенологогія»** складено робочою групою, відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 р. № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» (із змінами) від 14 липня 2021 р. № 725, Наказу МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами), Наказу МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами).

Затверджено рішенням Вченої ради Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, протокол № 5 від 24.12.2024 р. Введено в дію Наказом ректора Університету № 447 від 25.12.2024 р.

Керівник робочої групи:
Мягков С.О. – к.мед.н., доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, променевої діагностики та променевої терапії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;

Робоча група:

1. Колесник М.Ю. д.мед.н., професор кафедри терапії та кардіології Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
2. Рудік М.В. - к.мед.н., асистент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, променевої діагностики та променевої терапії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
3. Рябоконь Ю.Ю. – д.мед.н., професор, директор Навчально-наукового інституту післядипломної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Рецензії-відгуки:

1. **Лукашенко Л.В.** – д.мед.н., професор, завідувачка кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, променевої діагностики та променевої терапії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
2. **Доценко С.Я.** – д.мед.н., професор, завідувач кафедри внутрішніх хвороб 3 Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

І. ВСТУП

1. Післядипломна освіта: основним завданням циклів спеціалізації, є отримання та удосконалення професійних знань і навичок шляхом оновлення наявних та отримання нових теоретичних і практичних знань, необхідністю освоєння сучасних та нових методів вирішення професійних завдань, формування і закріплення на практиці професійних знань, умінь і навичок, отриманих в результаті теоретичної підготовки, необхідністю вивчення світового досвіду.

2. Попередня освіта перелік освітніх програм: Лікарі загальної практики-сімейні лікарі, лікарі-педіатри, лікарі-терапевти, лікарі-рентгенологи, лікарі-радіологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю згідно наказу МОЗ України від 25.07.2023 № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями»

3. Програма підготовки з підвищення кваліфікації – проходження циклу спеціалізації за спеціальністю «Рентгенологія» проводиться за програмою підготовки затвердженою Вченою радою ЗДМФУ, та розробленими на їх основі робочими програмами та навчальними планами затвердженими на Вченій раді Навчально-наукового інституту післядипломної освіти.

4. Слухачі, які виконали навчальний план та програму спеціалізації, підлягають атестації на визначення рівня знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліста із кваліфікації «Рентгенологія».

ІІ. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Галузь знань	22 «Охорона здоров’я»
Складник освіти	Післядипломна освіта, спеціалізація
Спеціальність	Рентгенологія
Кваліфікація	Лікар-спеціаліст
Передумови вступу	Лікарі загальної практики-сімейні лікарі, лікарі-педіатри, лікарі-терапевти, лікарі-рентгенологи, лікарі-радіологи, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю
Форма проходження	Очна та дистанційна участь в режимі реального часу
Мова	Українська
Академічні права	Робота на посадах лікар-спеціаліст за спеціальністю «Рентгенологія» у лікарняних закладах та закладах охорони здоров’я. Безперервний професійний розвиток, цикли тематичного удосконалення
Моніторинг та оцінювання	Наказ МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами), Наказ МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами)
Обсяг програми	4 місяці (624 години / 20,8 кредитів ЄКТС) для лікарів загальної практики - сімейних лікарів, лікарів-терапевтів, лікарів-педіатрів; 3 місяці (468 годин / 15,6 кредитів ЄКТС) для лікарів-радіологів, лікарів-рентгенологів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю. Відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями»

ІІІ. ПЕРЕЛІК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров’я за спеціальністю «Рентгенологія», або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 1.** Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці. **ЗК 2.** Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності. **ЗК 3.** Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня. **ЗК 4.** Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами. **ЗК 5.** Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп’ютерною технікою. **ЗК 6.** Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці. **ЗК 7.** Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка). **ЗК 8.** Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров’я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.). **ЗК 9.** Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності. **ЗК 10.** Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані. **ЗК 11.** Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

	ЗК 12. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани. **ЗК 13.** Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами. **ЗК 14.** Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.
Професійні компетентності (ПК)	**ПК 1.** Знання анатомо-фізіологічних особливостей функціонування органів і систем у пацієнтів, рубіжних станів. **ПК 2.** Здатність проводити рентгенологічну діагностику хвороб органів дихання у пацієнтів. **ПК 3.** Здатність проводити рентгенологічну діагностику хвороб серцево-судинної системи та їх ускладнень у пацієнтів. **ПК 4.** Здатність проводити рентгенологічну діагностику хвороб органів травлення та їх ускладнень у пацієнтів. **ПК 5.** Здатність проводити рентгенологічну діагностику хвороб нирок та їх ускладнень у пацієнтів. **ПК 6.** Здатність проводити рентгенологічну діагностику хвороб органів кровотворення та їх ускладнень у пацієнтів. **ПК 7.** Здатність проводити рентгенологічну діагностику хвороб ендокринної системи та обміну речовин, а також їх ускладнень у пацієнтів. **ПК 8.** Здатність проводити рентгенологічну діагностику алергічних захворювань та їх ускладнень у пацієнтів. **ПК 9.** Здатність до проведення профілактичних та протиепідемічних заходів при виявленні променевих ознак різних агентів.

За результатами опанування програми з підвищення кваліфікації з циклу спеціалізації «Рентгенологія» лікар досягає наступних програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання

ПРН 1. Збирати повний анамнез життя й хвороби пацієнтів. Проводити цілеспрямоване рентгенологічне обстеження пацієнтів по органам та системам.
ПРН 2. Виділяти та фіксувати провідний клінічний симптом або синдром. Встановлювати найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання. Оцінювати інформацію щодо діагнозу в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу, застосовуючи стандартну процедуру, використовуючи знання про пацієнта, її органи та системи, анатомо-фізіологічні особливості на підставі результатів рентгенологічних обстежень.
ПРН 3. Призначати й аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження. Оцінювати інформацію з метою проведення диференційної діагностики захворювань, використовуючи знання про пацієнта, її органи й системи, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень.
ПРН 4. Виділяти провідний клінічний синдром або невідкладний стан потерпілого/постраждалого за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, в закладі охорони здоров'я), у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації, у польових умовах, в умовах нестачі інформації й обмеженого часу, використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, знання про пацієнтів, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПРН 5. Обирати тактику надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі, в закладі охорони здоров'я, в умовах надзвичайної ситуації, в т.ч. у польових умовах на підставі провідного клінічного синдрому (тяжкості стану) та діагнозу невідкладного стану за стандартними схемами/протоколами.
ПРН 6. Надавати екстрену медичну допомогу на підставі провідного клінічного синдрому (тяжкості стану) та діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу згідно з визначеною тактикою, використовуючи стандартні схеми/протоколи.
ПРН 7. Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення та військовослужбовців в умовах надзвичайної ситуації, в т.ч. у польових умовах, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.
ПРН 8. Готувати річний звіт про особисту виробничу діяльність, використовуючи офіційні облікові документи, за узагальненою формою в електронній та паперовій формах; вести медичну документацію щодо пацієнта

та контингенту населення, використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів.
ПРН 9. Організовувати роботу медичного персоналу в команді, підрозділі, закладі. Взаємодіяти з колегами у своєму закладі та в інших закладах охорони здоров'я, підлеглими та керівниками; організовувати взаємодію з організаціями та установами поза сектором охорони здоров'я; формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів. Застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

Матриця відповідності професійних компетентностей лікаря зі спеціальності «Рентгенологія» програмним результатам навчання

ПРН / ПК	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	*		*	*		*			
2	*	*	*	*	*	*	*	*	*
3	*	*	*	*	*	*	*	*	*
4	*	*	*	*	*	*	*	*	*
5	*	*	*	*	*	*	*	*	*
6	*			*		*	*		
7	*					*	*		
8	*		*	*		*	*		
9	*		*	*	*	*	*		

IV. Перелік компонентів програми підготовки з циклу спеціалізації «Рентгенологія»

4.1. Для лікарів загальної практики - сімейних лікарів, лікарів-терапевтів, лікарі-педіатрів 4 місяці (624 годин / 20,8 кредитів ЄКТС):

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів/ годин	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти			
ОК 1	Соціальна гігієна та організація рентгенслужби. Загальні питання рентгенології	1,53/46	залік
ОК 2	Фізико-технічні основи рентгенології. Фізико-технічні основи КТ. Фізико-технічні основи МРТ	1,53/46	залік
ОК 3	Рентгенодіагностика захворювань голови та шиї. КТ діагностики захворювань голови та шиї. МРТ діагностики захворювань голови та шиї	1,93/58	залік
ОК 4	Рентгенодіагностика захворювань органів дихання та середостіння. КТ діагностика захворювань органів дихання та середостіння. МРТ діагностика захворювань органів дихання та середостіння	2,33/70	залік
ОК 5	Рентгенодіагностика захворювань серцево-судинної системи. КТ діагностика захворювань серцево-судинної системи. МРТ діагностика захворювань серцево-судинної системи	1,66/50	залік
ОК 6	Рентгенодіагностика захворювань молочної залози. КТ діагностика захворювань молочної залози. МРТ діагностика захворювань молочної залози	1,86/56	залік
ОК 7	Рентгенодіагностика захворювань органів черевної порожнини та заочеревинного простору. КТ діагностика захворювань органів черевної порожнини та заочеревинного простору. МРТ діагностики	2,33/70	залік

	захворювань органів черевної порожнини та заочеревинного простору		
ОК 8	Рентгенодіагностика захворювань органів сечостатевої системи. КТ діагностика захворювань органів сечостатевої системи. МРТ діагностика захворювань органів сечостатевої системи	1,9/57	залік
ОК 9	Рентгенодіагностика захворювань опорно-рухової системи. КТ діагностика захворювань опорно-рухової системи. МРТ діагностики захворювань опорно-рухової системи	2,33/70	залік
ОК 10	Ментальне здоров'я **mhGAP**	1,3/39	залік
Додаткові компоненти			
ДК 1	Гемоконтактні вірусні інфекції	0,27/8	залік
ДК 2	Туберкульоз	0,27/8	залік
ДК 3	Запобігання насильству в сім'ї	0,27/8	залік
ДК 4	Невідкладна медична допомога при надзвичайних ситуаціях	0,27/8	залік
ДК 5	Медичне право	0,27/8	залік
ДК 6	Базова (фахова) цифрова компетенція працівника охорони здоров'я	0,27/4	залік
ДК 7	Ділова українська мова.	0,27/4	залік
ДК 8	Медико-етичні аспекти здоров'я і хвороби. Позитивна медицина.	0,27/4	залік
ДК 9	Спілкуємось українською правильно. Ментальність і здоров'я українців.	0,27/4	залік
Атестація		0,2/6	іспит
Разом		**20,8/624**	

4.2. Для лікарів-радіологів, лікарів-рентгенологів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю 3 місяці (468 годин / 15,6 кредитів ЄКТС):

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів/ годин	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти			
ОК 1	Соціальна гігієна та організація рентгенслужби. Загальні питання рентгенології	1,53/46	залік
ОК 2	Фізико-технічні основи рентгенології. Фізико-технічні основи КТ. Фізико-технічні основи МРТ	1,53/46	залік
ОК 3	Рентгенодіагностика захворювань голови та шиї. КТ діагностики захворювань голови та шиї. МРТ діагностики захворювань голови та шиї	1,33/40	залік
ОК 4	Рентгенодіагностика захворювань органів дихання та середостіння. КТ діагностика захворювань органів дихання та середостіння. МРТ діагностика захворювань органів дихання та середостіння	1,6/48	залік
ОК 5	Рентгенодіагностика захворювань серцево-судинної системи. КТ діагностика захворювань серцево-судинної системи. МРТ діагностика захворювань серцево-судинної системи	1,4/42	залік
ОК 6	Рентгенодіагностика захворювань молочної залози. КТ діагностика захворювань молочної залози. МРТ діагностика захворювань молочної залози	1,53/46	залік
ОК 7	Рентгенодіагностика захворювань органів черевної порожнини та заочеревинного простору. КТ діагностика захворювань органів черевної порожнини та заочеревинного простору. МРТ діагностики захворювань органів черевної порожнини та заочеревинного простору	1,6/48	залік
ОК 8	Рентгенодіагностика захворювань органів сечостатевої системи. КТ діагностика	1,33/40	залік

	захворювань органів сечостатевої системи. МРТ діагностика захворювань органів сечостатевої системи		
ОК 9	Рентгенодіагностика захворювань опорно-рухової системи. КТ діагностика захворювань опорно-рухової системи. МРТ діагностики захворювань опорно-рухової системи	1,53/46	залік
ОК 10	Ментальне здоров’я **mhGAP**	0,8/24	залік
Додаткові компоненти			
ДК 1	Гемоконтактні вірусні інфекції	0,13/4	залік
ДК 2	Туберкульоз	0,13/4	залік
ДК 3	Запобігання насильству в сім’ї	0,13/4	залік
ДК 4	Невідкладна медична допомога при надзвичайних ситуаціях	0,13/4	залік
ДК 5	Медичне право	0,13/4	залік
ДК 6	Базова (фахова) цифрова компетенція працівника охорони здоров’я	0,13/4	залік
ДК 7	Ділова українська мова.	0,13/4	залік
ДК 8	Медико-етичні аспекти здоров’я і хвороби. Позитивна медицина.	0,13/4	залік
ДК 9	Спілкуємось українською правильно. Ментальність і здоров’я українців.	0,13/4	залік
Атестація		0,2/6	іспит
Разом		**15,6/468**	

V. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА

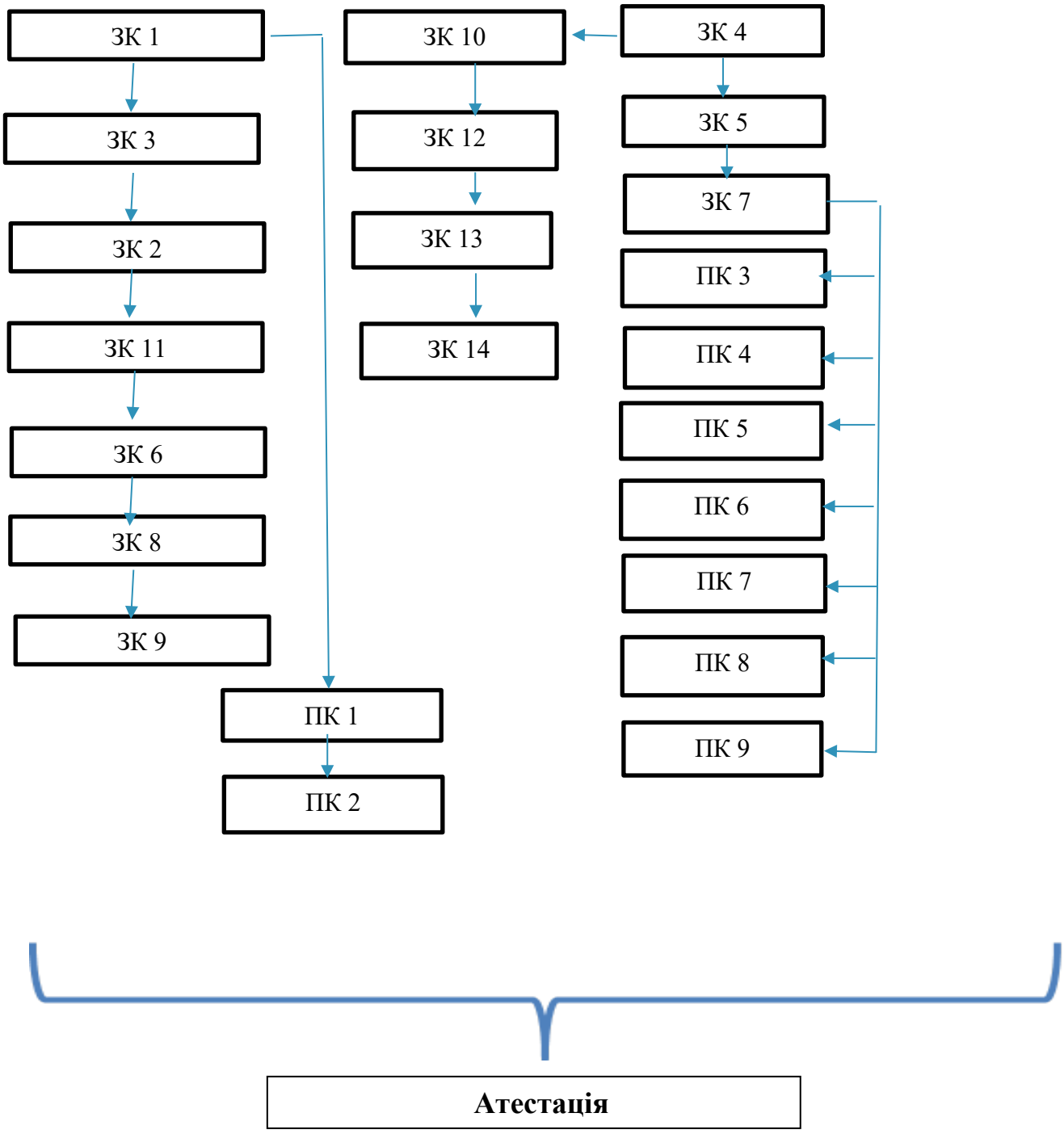

VI. АТЕСТАЦІЯ

Атестація на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Рентгенологія» підлягають особи, що пройшли цикл спеціалізації. Склад атестаційної комісії, яка проводить атестацію на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліст формується закладом вищої (післядипломної) освіти.

До атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Рентгенологія», допускаються слухачі які повністю виконали програму підготовки.

Допуск до проведення атестації для визначення знань та практичних навичок оформлюється наказом ректора закладу вищої освіти.

Атестація лікарів включає:

- іспит з оволодіння практичними навичками;
- співбесіда.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 5-ти бальною (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 1–2 – «незадовільно») і вербальною («зараховано», «не зараховано») системами.

Види контролю: поточний, підсумковий, самоконтроль, атестація.

За результатами атестації з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» комісія приймає такі рішення: присвоїти або відмовити у присвоєнні звання «лікар-спеціаліст» із спеціальності «Рентгенологія». За результатами позитивної атестації на підставі рішення атестаційної комісії лікарям, видається сертифікат встановленого зразка.

VII. ЛІТЕРАТУРА

1. Променева діагностика /Коваль Г.Ю., Бабкіна Т.М., Щербіна О.В. та ін.; За заг. ред. Г.Ю. Коваль. - К.: Медицина України, 2020. Т.2. - 768 с.
2. Променева діагностика: Підручник [В 2 т.] Коваль Г.Ю., Мечев Д.С., Сиваченко Т.П. та ін. /За ред. Г.Ю. Коваль. - К.: Медицина України, 2009. - Т.1. - 832 с.. - Т. 2. - 682 с.
3. Радіологія. Променева терапія. Променева діагностика. Підручник. /Ковальський О.В., Мечев Д.С., Данилевич В.П. - Вінниця: Нова Книга, 2013. - 512 с.
4. Актуальні питання радіаційної медицини у практиці сімейного лікаря: Навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти /Вороненко Ю.В., Шекера О.Г., Мечев Д.С., Мурашко В.О., Щербіна О.В., Авраменко О.І. та співав. - К.: Видавець Заславський О.Ю., 2017. - 208 с.
5. Ковальський О.В., Мечев Д.С., Данилевич В.П. Радіологія (променева терапія, променева діагностика). - Вінниця: «Нова книга», 2017.- 512 с.
6. Національне керівництво для лікарів, які направляють пацієнтів на радіологічні дослідження. - К.: Медицина України, 2016. - 78 с.
7. Променева діагностика /Коваль Г.Ю., Мечев Д.С., Щербіна О.В. та ін.; За заг. ред. Г.Ю. Коваль. - К.: Медицина України, 2018. Т.1. - 302 с.
8. Променева діагностика /Коваль Г.Ю., Бабкіна Т.М., Щербіна О.В. та ін.; За заг. ред. Г.Ю. Коваль. - К.: Медицина України, 2020. Т.2. - 768 с.
9. Кравчук С.Ю. Радіологія: підручник /Для студентів, лікарів-інтернів медичних закладів вищої освіти.- К.: «Медицина», 2019 .- 296 с.

Променева діагностика онкологічних захворювань різних органів та систем (навчальний посібник) / Вороньжев І.О., Хвисюк О.М., Марченко В.Г. та ін. - Харків, 2018. - 471 с.

10. Променева діагностика виразкової хвороби та запальних захворювань шлунка та 12-палої кишки (навчальний посібник). /Вороньжев І.О., Пальчик С.М., Сергеєв Д.В. - Харків, 2019. - 116с.

11. Променева діагностика системних дисплазій скелета (навчальний посібник) /Лисенко Н.С., Шармазанова О.П., Вороньжев І.О. та ін. - Харків, 2019. - 59с.

12. Променева діагностика захворювань та ускладнень оперованого шлунка (навчальний посібник) / Вороньжев І.О., Пальчик С.М., Коломійченко Ю.А., Сергеєв Д.В. - Харків, 2020. - 107с.

13. Мультидисциплінарний підхід до ведення хворих на СОУГО-19 (навчальний посібник) /Марченко В.Г., Більченко О.В., Вороньжев І.О. та ін. - Харків, 2021. - 240с.

14. Невідкладна рентгенодіагностика захворювань органів черевної порожнини (навчальний посібник) / Бортний М.О., Шармазанова О.П., Шаповалова В.В., Волковська О.В. - Харків, 2017. - 79 с.

15. Променева діагностика запальних захворювань нирок та сечокам'яної хвороби (навчальний посібник) / Вороньжев І.О., Коломійченко Ю.А., Сорочан О.П. та ін. - Харків, 2017. - 103с.

16. Чурилін Р.Ю., Крамний І.О., Бортний М.О. Рентгенодіагностика захворювань легень, плеври і середостіння, Харків: Вид. Рожко С.Г., 2016. - 276 с.

Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

(офіційні сайти та інформаційні портали)

1. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/
2. http://www.drlz.com.ua/
3. https://www.gfmer.ch/Guidelines/Obstetrics_gynecology_guidelinesTemplate.htm
4. https://www.cochrane.org
5. https://www.acog.org
6. https://www.ebcog.org

7. https://www.uptodate.com
8. https://www.online.lexi.com
9. https://www.ncbi.nlm.nih.com
10. https://www.thelancet.com
11. https://www.rcog.org.uk.
12. https://www.npwh.org